

Міністерство освіти і науки України
Хмельницький національний університет
Академія економічних наук України
Спілка економістів України
Харківський національний університет імені
В.Н. Каразіна
ДВНЗ «Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана»
Криворізький державний педагогічний
Університет
Західноукраїнський національний університет
Закарпатський угорський інститут імені Ференца Ракоці ІІ
(м. Берегово, Україна)
Університет імені Вітаутаса Великого (м. Каунас, Литва)
Тбіліський державний університет
ім. Іване Джавахішвілі, м. Тбілісі, Грузія

МАТЕРІАЛИ

ІХ МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
*«СТРАТЕГІЇ, МОДЕЛІ ТА ТЕХНОЛОГІЇ
УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІЧНИМИ СИСТЕМАМИ»*

SMTESM-2022

16 грудня 2022 року
Хмельницький національний університет
м. Хмельницький

Стратегії, моделі та технології управління економічними системами : матеріали ІХ Міжнародної науково-практичної конференції (16 грудня 2022 р., м. Хмельницький). Хмельницький: Хмельницький національний університет, 2022. 331 с.

Видання містить матеріали доповідей учасників ІХ Міжнародної науково-практичної конференції «Стратегії, моделі та технології управління економічними системами», що відбулася 16 грудня 2022 р. у м. Хмельницькому національному університет у дистанційному форматі на платформі ZOOM. Із надісланих матеріалів редакційним комітетом конференції до друку рекомендовано 67 тез доповідей від авторів із 36 установ, організацій, компаній та закладів вищої освіти України та зарубіжжя. Набір здійснено з готових оригіналів-макетів, які були надані авторами доповідей в електронному вигляді. Відповідальність за зміст окремих публікацій, їх орфографію та якість рисунків несуть автори тез.

Редакційний комітет конференції:

Відповідальний редактор: Хрущ Ніла Анатоліївна – завідувач кафедри фінансів, банківської справи та страхування Хмельницького національного університету, доктор економічних наук, професор, академік Академії економічних наук України.

Члени редакційного комітету:

Квасницька Раїса Степанівна – професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування Хмельницького національного університету, доктор економічних наук, процесор;

Григорук Павло Михайлович, завідувач кафедри економіки, аналітики, моделювання та інформаційних технологій в бізнесі Хмельницького національного університету, доктор економічних наук, процесор

Технічний секретар редакційного комітету:

Гордєєва Тетяна Анатоліївна – старший викладач кафедри фінансів, банківської справи та страхування Хмельницького національного університету

SMTESM-2022

Матеріали ІХ Міжнародної науково-практичної конференції
«Стратегії, моделі та технології управління економічними системами»

м. Хмельницький, 16 грудня 2022 р.

Copyright © Хмельницький національний університет, 2022

Секція 9

Сучасні проблеми підготовки фахівців та адаптація освітньої діяльності до вимог ЄПВО

Григорук П. М.
доктор економічних наук, професор,
завідувач кафедри економіки, аналітики, моделювання та інформаційних технологій в
бізнесі,
Хмельницький національний університет,

ОСОБЛИВОСТІ ПРОЯВУ ДИДАКТИЧНИХ ПРИНЦИПІВ ПРИ ВИКЛАДАННІ ІНФОРМАТИКИ

Дидактичні принципи, являють собою систему вихідних, основних вимог до навчання, виконання яких забезпечує ефективне вирішення завдань навчання, виховання і розвитку особистості. Вони розглядаються як рекомендації, напрямні осі педагогічної діяльності та навчального процесу в цілому, способи досягнення навчально-педагогічних цілей з урахуванням закономірностей і умов перебігу навчально-виховного процесу.

На даний час науковцями виділена досить велика кількість дидактичних принципів. Розглянемо деякі з них в контексті викладання інформатики.

Принцип науковості – вимагає, щоб зміст курсу відображав новітні досягнення відповідної галузі знань, з адаптацією на пізнавальну діяльність учнів. В учнів повинні створюватися правильні уявлення про методи пізнання. Це завдання в цілому спрощується тим, що в інформатиці поки на даний час відсутній формальний поділ на «вищу» і «нижчу» інформатику (як, наприклад, в математиці), складність застосовуваного апарату визначається лише складністю відповідних математичних методів, які вони застосовують, та завдань, до яких ці методи застосовуються.

Реалізація даного принципу передбачає:

- орієнтацію на застосування новітніх досягнень в навчальному процесі, науково-дослідній діяльності учнів, побуті інформатики;
- залучення учнів до участі в гуртках, конкурсах, олімпіадах;

– розвиток дослідницької діяльності учнів з орієнтацією на опанування технік експериментальної та дослідницької роботи, комп'ютерного моделювання, методів та алгоритмів розв'язання завдань, використання актуальних версій програмного забезпечення;

– застосування можливостей проблемного навчання вивчення з орієнтацією як на комп'ютерний експеримент, так і аналітичні дослідження .

Науковість навчання передбачає також застосування сучасних методів та технологій навчання.

Принцип послідовності та циклічності – ґрунтується на максимальному застосуванні логічних зв'язків між окремими складовими навчального матеріалу. Послідовність передбачає, що навчальний матеріал являє собою логічний ланцюг, у якому повторення використовується лише для закріплення матеріалу. Сильні внутрішньопредметні зв'язки інформатики не дозволяють вибудувати такий ланцюг, тому реалізація даного принципу здійснюється у формі циклічності. Це означає, що одні і ті ж категорії, теми, завдання, повторюються впродовж курсу інформатики, збагатившись новим контекстом.

Реалізації принципу передбачає:

– поділ матеріалу на логічно пов'язані блоки, з поданням змісту кожного блоку максимально опираючись на попередньо вивчений матеріал;

– формування змісту кожної інформаційної порції матеріалу на рівні, необхідному і достатньому для його успішного засвоєння і застосування на конкретному етапі вивчення інформатики;

– вилучення другорядної інформації, не пов'язаної з досягненням цілей опанування змісту матеріалу відповідно до встановлених цілей.

Принцип доступності змісту, щільно взаємопов'язаний з попереднім принципом і передбачає викладення матеріалу в межах можливостей учнів щодо його засвоєння на рівні розуміння. Принцип зумовлює урахування вікових особливостей учнів при формуванні змісту окремих тем курсу. З одного боку, не

повинно бути перевантаження як за обсягом, так і за складністю матеріалу, а з іншого – не повинно бути надмірного його спрощення. І те, і інше негативно впливає на мотивацію учнів до пізнавальної діяльності, і зрештою, на зацікавленість в опануванні змісту курсу. Подання матеріалу також має сприяти розвитку розумових здатностей учнів, логіко-алгоритмічного стилю мислення; проблемні ситуації мають бути спрямовані на розвиток необхідних компетентностей, сприяти досягненню результатів навчання.

Реалізація даного принципу передбачає:

- випереджальне планування змісту матеріалу з орієнтацією на елементи проблемного навчання;
- урахування індивідуальної траєкторії просування кожного учня по навчальному матеріалу з використанням диференційованих за складністю завдань;
- послідовне ускладнення завдань з переходом від репродуктивного рівня при початковому опануванні нового матеріалу до творчого рівня на кінцевому етапі його вивчення з орієнтацією на експериментальну діяльність, моделювання;
- використання при поясненні матеріалу кількості фактів, прикладів, акцентування на головних, найбільш суттєвих складових матеріалу;
- залучення в якості консультантів найбільш підготовлених учнів.

Принцип реалізується через виділення рівнів навчання і роботи за ПК.

Принцип свідомого засвоєння і діяльності також щільно взаємопов'язаних з попередніми розглянутими дидактичними принципами Він передбачає нове розуміння учнем змісту, засобів і цілей своєї діяльності відповідно до навчальних цілей. Очевидно, що обмежений час опанування окремих тем курсу зумовлює рівень доступності опанування. Слід врахувати, що на практиці користувач, програміст та системний адміністратор по-різному розглядають і використовують одні і ті ж процеси відповідно до рівня своїх повноважень і

поставлених завдань. Тому доцільним є формування в учнів декількох взаємодоповнюючих точок зору на певні ситуації, що в сукупності сприяє формуванню вірної картини оточуючого світу та отриманню багатостороннього знання. Отже, необхідно, щоб учні розуміли вивчений матеріал і свідомо застосовували отримані знання для поточної роботи і одержання наступної порції знань.

Реалізація принципу забезпечується шляхом:

- формулювання чітких цільових установок при опануванні кожної теми та визначення траєкторії і способів їх досягнення;
- розгляду та аналізу можливих шляхів досягнення мети і результатів запланованої діяльності з акцентом на поясненні вірних і хибних способів;
- моделювання ситуацій, під час яких учні, завдяки певній розумовій роботі краще розуміють сутність явища та його проявів;
- повідомлення правил-інструкцій при організації практичної діяльності;
- виділення характерних ознак для формування орієнтовної основи дії;
- максимальної орієнтації на самостійний пошук підказок та навчальних допомог.

Принцип наочності змісту і діяльності – ґрунтується позитивному впливі різних форм демонстрації та ілюстрації доступність та засвоєння навчального матеріалу, активізацію пізнавальної діяльності учнів. Важливість цього принципу ґрунтується на тезі, що зазвичай візуальна інформація сприймається і запам'ятовується набагато краще, ніж вербальна.

Реалізація принципу проявляється у наступному:

- використанні у процесі навчання фактів, які можна продемонструвати або проілюструвати;
- використанні наочності, як самостійного джерела інформації для створення проблемних ситуацій.;

– орієнтації наочності для активізації дослідницької діяльності учнів;

Слід також врахувати, що надмірна наочність приводить до розсіювання уваги, втрати здатності виділення головного та другорядного, акцентування на очікуванні різноманітних візуальних та звукових ефектів, а не отриманні корисної інформації.

Наочність відіграє велику роль в інформатиці в силу гнучкості самого поняття інформації: одне і те саме можна подати за допомогою різних графічних образів. При цьому наочний об'єкт не повинен містити нічого зайвого, щоб не викликати в учнів побічних асоціацій.

Принцип міцності та системності знань – орієнтований на свідоме й ґрунтовне засвоєння найбільш важливих фактів, понять, правил; глибоке розуміння істотних ознак і сторін предметів та явищ, зв'язків і відношень між ними і всередині них.

Міцність знань щільно пов'язана з їх системністю, яка побудована пошуку внутрішніх та між предметних зв'язків та асоціацій. Поняття, що пов'язане з багатьма асоціаціями, більш тривке в пам'яті людини, ніж слабо пов'язане, тому що втрата одного зв'язку асоціації призводить до забування поняття.

Цей принцип набуває особливого значення, оскільки опанування комп'ютером та програмним забезпеченням пов'язано з накопиченням засвоєного матеріалу. До умов міцності знань відносяться: активне здобування знань з метою свідомого їх засвоєння, науковість навчання, створення в навчанні умов для запам'ятовування навчального матеріалу.

Дидактичні принципи взаємопов'язані, зумовлюють один одного. При організації навчального процесу вчитель повинен керуватися всіма принципами

Таким чином, методика навчання інформатики конкретизує і доповнює основні принципи дидактики, і в силу універсальності своїх категорій збагачує загальну дидактику, позитивно впливає на взаємодію цієї методики навчання інформатики з іншими методиками.

НАУКОВЕ ВИДАННЯ

МАТЕРІАЛИ

IX Міжнародної науково-практичної конференції

**«СТРАТЕГІЇ, МОДЕЛІ ТА ТЕХНОЛОГІЇ УПРАВЛІННЯ
ЕКОНОМІЧНИМИ СИСТЕМАМИ»**

16 грудня 2022 року

Хмельницький

Відповідальна за випуск: Хрущ Н.А.

Хмельницький національний університет,
кафедра фінансів, банківської справи та страхування,
29016, Україна, м. Хмельницький, вул. Інститутська, 11,
konf.fbss2020@gmail.com
<https://smtesm.khmnu.edu.ua/>